

Kā izmeklē asinis?

Publicēts: 05.11.2020.

Katram potenciālam donoram pirms pirmās asins ziedošanas nosaka ABO asins grupu, rēzus piederību un hemoglobīna līmeni - lai nekaitētu donora veselībai un sagatavotu kvalitatīvus asins komponentus.

Pirms katras asins ziedošanas pārbauda hemoglobīna līmeni, bet katras asins nodošanas procedūras laikā sagatavo vairākus asins paraugus, lai laboratoriski izmeklētu, vai donora asinīs nav pazīmju, kas liecina par saslimšanu ar HIV, C vai B hepatītu, vai sifilisu.

Uz to norāda atklāts:

Vīrushepatīta B antigēns;

Antivielas pret hepatīta C izraisītāju;

Antivielas pret HIV I/II izraisītāju;

Antivielas pret sifilisa infekcijas ierosinātāju.

Tā kā zināmu laika periodu pēc inficēšanās cilvēks vēl neizjūt veselības izmaiņas un infekciju marķieri vēl nav nosakāmi, donora asinis papildus izmeklē ar molekulārām metodēm, nosakot hepatītu un HIV infekcijas vīrusu DNS vai RNS, kas inficēšanos atklāj ļoti agrīnā etapā.

No donora asinīm sagatavotos asins komponentus pārļiešanai izvēlas pēc ABO asins grupas, rēzus un citu antigēnu saderības. Tādēļ bez infekciju marķieriem katra donora asins paraugā katrā donācijas reizē laboratorijā atkārtoti nosaka ABO un rēzus piederību, iegūtos rezultātus salīdzina donoru datu bāzē.

Visiem donoriem tiek noteikts Rēzus - Kell fenotips - dažādi eritrocītu antigēni, kā arī antieritrocitārās antivielas.

Katrā asins nodošanas reizē donora asinis:

- Izmeklē uz sekojošiem infekciju marķieriem: HIV 1/2, vīrushepatītiem B un C, sifilisu;
- Nosaka asins grupu (ABO), rēzus piederību Rh(D) un, ja nepieciešams, veic papildus izmeklējumus).

Gadījumā, ja dažādu iemeslu dēļ no donora netiek sagatavota pilna asins deva, asins paraugi netiek izmeklēti.

Visi izmeklēšanas rezultāti tiek ievadīti Valsts vienotā donoru datu informācijas sistēmā un informācija ir pieejama visās Asins sagatavošanas nodaļās.

Laboratoriskās izmeklēšanas infekciju marķieru pozitīva rezultāta gadījumā donors saņem atteikumu turpmākai asins/asins komponenta nodošanai.

Ja infekciju marķieru izmeklēšanas rezultātā konstatē novirzes no normas:

- Donora asins paraugu pārsūta uz Nacionālo references laboratoriju, rezultātu precizēšanai, norādot donora personas datus;
- Nacionālā references laboratorija veiks donora personas datu apstrādi saskaņā ar likumdošanas prasībām

Ja infekciju marķieru skrīninga pozitīvi rezultāti ir apstiprināti, sabiedrības epidemioloģiskās drošības nolūkā Valsts asinsdonoru centrs vai Nacionālā references laboratorija, saskaņā ar likumdošanas prasībām, nosūtīs donora personas datus un laboratoriskās izmeklēšanas rezultātus Slimības profilakses un slimību kontroles centram;

Donoram pirms asins ziedošanas ir iespēja izvēlēties, kam paziņot infekciju marķieru laboratorijas izmeklēšanas rezultātus gadījumā, ja tiks konstatētas novirzes no normas:

Personīgi donoram, pēc viņa deklarētās dzīves vietas, vai viņa ģimenes ārstam (abos gadījumos rezultātu saņēmējs tiks informēts ar ierakstīto vēstuli).

Saņemot informāciju par savu asins paraugu izmeklēšanas rezultātiem donors var tikai personīgi, ierodoties attiecīgā Asins sagatavošanas iestādē un uzrādot derīgu personu apliecinošu dokumentu. Telefoniski un elektroniski informācija par asins paraugu izmeklēšanas rezultātiem donoriem netiek sniegta!

<https://www.vadc.gov.lv/lv/ka-izmekle-asinis>